

JUDECĂTORIA CĂUȘENI
sediul ANENII NOI

Republica Moldova, MD-6501, or. Anenii Noi, str. Mărțișor, 15
Tel. +373 265/ 22 641, e-mail: jan@justice.md
www.instante.justice.md

16 aprilie 2026
Dosar nr. 1-164/24

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu 28, e-mail:
secretariat@constcourt.md

Prin prezenta, Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi, expediază spre examinare excepția de neconstituționalitate depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuirea lui COLIBABA Mihail, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Anexe: Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 5 file;

Rechizitoriu pe 3 file;

Încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Anenii Noi nr. 1-164/24 din 15 aprilie 2026 pe 3 file.

Judecătorul
Judecătoriei Căușeni, sediul Anenii Noi

MUNTEAN Vitalie

Digitally signed by Muntean Vitalie
Date: 2026.04.16 14:23:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex: RUSU Sergiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE

privind

NECONSTITUȚIONALITEA

art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III
alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023 a Republicii Moldova
(excepție de neconstituționalitate)

Prezentată conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) și g) a Constituției Republicii Moldova

I. AUTORUL SESIZĂRII

- Nume: Crețu
- Prenume: Radu Cezar
- Funcția: Avocat

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Verificarea constituționalității:

- art. I alin. 5 din Legea nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare din 02.08.2023:

„Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

5. Codul se completează cu articolul 80¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 80¹. Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

(1) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare.

(2) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu pentru infracțiunile prevăzute la art. 181–182, 239–240, 242¹, 242², 256, 324–335¹, 370 și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime doar a limitei maxime de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare.”

- prevederii „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare din 02.08.2023:

„Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

12. Articolul 364¹:

alineatul (8) se abrogă;”

Normele contestate nu corespund cerințelor de calitate și previzibilitate a legii penale, contrar articolelor 1 alin. (3), 20 alin. (2), 21, 22 și 23 a Constituție RM.

Aceste inconveniențe își au sursa în faptul că în urma modificărilor prin legea contestată are loc o diminuare a garanțiilor acordate de către legiuitor participanților cauzelor penale, precum și stabilește un grad de incertitudine pentru inculpații ce au înaintat cerere instanței de judecată ce examinează cauza penală în baza prevederilor art. 364¹ din CPP al R. Moldova pînă la modificări, adică 02.08.2023, iar Sentința pe caz urmează a fi pronunțată după intrarea în vigoare a prevederilor contestate, începînd cu 02.08.2023.

O situație similară regăsim în cazul inculpatului Mihail Colibaba, care a înaintat instanței de judecată cerere în baza prevederilor art. 364¹ din CPP al R. Moldova la data de 10.04.2023, în baza prevederilor vechi, ce îi garantau acestuia o reducere cu 1/3 a limitelor de pedeapsă, însă în prezent instanța de judecată ce urmează să se expună este limitată la aplicarea doar a prevederilor noi, ce oferă deja o reducere cu 1/4 a limitelor de pedeapsă, ce reprezintă o diminuare a garanțiilor acordate de către legiuitor.

Ori la caz, cînd legiuitorul a dorit să modifice garanțiile acordate de către legea penală în situația cînd inculpatul depune cerere prin care solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și reieșind din faptul, că momentul depunerii cererii de către inculpat și momentul pronunțării Sentinței (cînd se aplică legea procesual penală în vigoare) diferă în timp, acesta urma să stabilească un mecanism legal, prin care persoanelor care au depus cerere ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală pînă la 02.08.2023, iar actul judecătoresc asupra cauzei date este pronunțată de la 02.08.2023, să le fie aplicabile garanțiile (reducerea cu 1/3 a limitelor de pedeapsă) ce erau în vigoare la momentul depunerii cererii.

III. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Prevederile relevante ale **CONSTITUȚIEI RM** sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„[...]”

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22

Neetroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Prevederile relevante ale CODULUI PENAL al RM, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 3

Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.”

Articolul 10

Efectul retroactiv al legii penale

„[...]”

(2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.”

Prevederile relevante ale CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ al RM, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 3

Acțiunea legii procesuale penale în timp

„[...]”

(2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.”

IV. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI

În procedura Judecătoriei Căușeni, sediul Anenii Noi, judecător Vitalie Muntean se află spre examinare cauza penală de învinuire a lui Mihail Colibaba în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. 2 lit. c din CP al R. Moldova.

La examinarea inițială în instanța de fond a cauzei penale, la 10.04.2023 inculpatul a solicitat instanței de judecată ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în baza prevederilor art. 364¹ din CPP al R. Moldova, inclusiv a prevederilor alin. 8, în vigoare la acel moment.

Ulterior înaintării cererii menționate, alin. 8 de la art. 364¹ din CPP al R. Moldova a fost abrogat prin art. III alin. 12 al Legii nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare din 02.08.2023.

Tot prin această lege la art. I alin. 5, Codul penal a fost completat cu articolul 80¹ alin. 1, după cum urmează:

„(1) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare.”

Prin urmare, la momentul înaintării cererii inculpatului privind procedura simplificată, acesta beneficia de o reducere cu 1/3 a limitelor de pedeapsă, pe când în urma modificărilor deja acesta beneficiază de o reducere cu 1/4 a limitelor de pedeapsă, ce reprezintă o diminuare a garanțiilor acordate de către legiuitor.

Astfel, art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare din 02.08.2023, este una ambiguă, or, nu corespunde cerințelor de calitate și previzibilitate a legii penale, contrar articolelor 1 alin. (3), 20 alin. (2), 21, 22 și 23 a Constituție RM.

În continuare, prezentăm extrase din practica Curții Constituționale, ce au incidență în prezenta cauză.

HOTĂRÂREA NR. 22, DIN 01.10.2018

În prezenta hotărâre, Curtea a făcut o analiză riguroasă a a previzibilității legii penale, aceasta menționând, citez:

26. Curtea reamintește că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

27. În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității în criminării și al pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

28. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmărilor penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlens v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție.

29. În acest sens, Curtea constată că principiul legalității în criminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea în criminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală.

30. În acest sens, Curtea a reținut că principiul în discuție are consecințe atât în activitatea de elaborare a normelor penale, cât și în procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității în criminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni

și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența lui. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, §§ 35, 36).

31. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică imposibilitatea aplicării ei dincolo de conținutul acesteia, și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 37).

[...]

33. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

34. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47).

[...]

37. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie. O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană. În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

38. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

[...]

48. Curtea reține că, având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea prohibită astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, destinatarul normei ar putea fi privat de posibilitatea conformării cu prevederile legale.

HOTĂRÂREA NR. 21, DIN 22.07.2016

În legătură cu situații similare, în Hotărârea nr. 21, din 22.07.2016, Curtea Constituțională s-a expus în rezultatul verificării corespunderii normelor Constituției a prevederilor art. 125 lit. b) Cod penal, menționând următoarele, citez:

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că, preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă

55. Or calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonare eficientă a relațiilor sociale.

56. Curtea observă că practicarea ilegală a activității de întreprinzător care face obiectul prezentei cauze, este pasibilă atât de răspundere penală, cât și de răspundere contravențională...

61. Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate a pretins că dispoziția cuprinsă la lit. b) a art. 125, și anume „desfășurarea unor genuri de activitate interzise de legislație”, este lipsită de previzibilitate și claritate, și încalcă articolul 22 din Constituție, care stabilește că nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos.

62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art. 7 §1 din Convenția Europeană care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege), pe lângă interzicerea, în mod special a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982).“

În continuare, în Hotărârea nr. 21, din 22.07.2016, Curtea Constituțională a indicat că, citez:

„67. În același timp, Curtea reține că, având în vedere specificul dreptului penal, legiuitorului îi revine obligația să dea dovadă în actul de legiferare de exigențe sporite în respectarea principiului clarității și previzibilității legii.

[...]

69. Or, interpretarea strictă a legii penale este un corolar direct al principiului legalității penale, a cărui valoare juridică este recunoscută atât în legislația națională, cât și în cea europeană. Art. 3 alin. (2) din Codul penal stabilește expres că, interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”, în caz contrar judecătorului i-ar reveni puterea de creare și legiferare a infracțiunilor.

70. Curtea menționează că, în materie penală, principiile „nullum crimen sine lege” și, nulla poena sine lege”, stabilite ca valori constituționale în art. 22 din Constituție, impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective să fie cert definită, dar nu identificată

prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legi penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

71. Curtea reține că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal.

72. În cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni c. României* (hotărârea din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat: ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.

73. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea de Justiție a UE a statuat că principiul potrivit căruia o dispoziție de drept penal nu poate fi interpretată extensiv în defavoarea acuzatului, corolar al principiului legalității incriminării și al pedepsei și, în general, al principiului securității juridice, împiedică declasarea procedurilor penale în privința comportamentelor ce nu sunt clar definite ca infracțiuni prin lege” (Procedurile penale împotriva lui X, cauzele reunite C-74/95 și C-129/95, 12 decembrie 1996, 825).”

[...]

83. În această ordine de idei, Curtea reamintește că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. În acest sens, Curtea subliniază că analogia nu este permisă niciodată în dreptul penal, în detrimentul inculpatului. Dimpotrivă, în domeniul penal, legea este de strictă interpretare. În acest context, însăși Constituția, în articolul 22, garantează că nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii nu constituiau un act *delictuos*”.

Curtea s-a mai expus asupra problemei imprevizibilității legii penale în circumstanțe similare celor din prezenta cauză, cum ar fi în Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, unde a menționat, citez:

”57. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza *Del Río Prada v. Spania*, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

59. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016, § 71).

[...]

64. Astfel, Curtea notează că incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, precum și utilizarea unor noțiuni mai largi în cadrul normelor penale (în de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută, ea fiind limitată de prevederile constituționale.”;

și în Hotărârea nr. 14, din 27 mai 2014, s-a menționat, citez:

”84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.”;

Hotărârile sus – menționate constituie doar o modestă parte a jurisprudenței Curții la acest subiect.

În acest fel, în planul reglementării legislative, modificarea unor garanții inculpatului în sensul diminuării acestora trebuie să fie efectuată cu reglementarea obligatorie a aplicării ultraactive a

garanțiilor existente la momentul solicitării acestora, întru a nu evita aplicarea garanțiilor diminuate, existente la momentul pronunțării actului judecătoresc în acest sens.

Respectiv, consider că odată cu incertitudinea legislativă, care, la rândul ei o determină pe cea jurisdicțională, datorită imposibilității determinării normei necesare a fi aplicate, este încăcat grav principiul preeminenței dreptului, care impune ca orice imixtiune a autorităților în dreptul individului, pe care CEDO o protejează, să fie supusă unui control riguros.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a indicat, în practica sa, că o normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să-și corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (Silver s.a vs. Regatul Unit, 25 martie 1983). Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este de posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Păduraru vs. România, 1 decembrie 2005).

Din considerentele enunțate, se impune sarcina de a stabili un mecanism legal, prin care persoanelor care au depus cerere ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală pînă la 02.08.2023, iar actul judecătoresc asupra cauzei date este pronunțată de la 02.08.2023, să le fie aplicabile garanțiile (reducerea cu 1/3 a limitelor de pedeapsă) ce erau în vigoare la momentul depunerii cererii, ori în situația existentă se creează premise de imprevizibilitate a normei ce drept contestate în speța dată.

V. ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI

Prin prezenta sesizare, solicit Curții Constituționale a Republicii Moldova verificarea corespunderii cerințelor Constituției cu art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023, deoarece contravin flagrant prevederilor art. 6 paragraful 1, art. 7 paragraful 1 și art. 17 din CEDO, precum și a prevederilor art. 1 alin. (3), 20 alin. (2), 21, 22 și 23 al Constituției Republicii Moldova.

VI. DOCUMENTE ANEXATE

La prezenta sesizare, pentru o mai bună examinare a circumstanțelor care au fost invocate, urmează a fi anexate, de către instanța de judecată, materialele cauzei penale.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar că informațiile care au fost expuse în prezenta sesizare corespund realității.

Sesizarea dată se depune la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi, judecător Vitalie Muntean, la 15 aprilie 2026.

Cu respect, Radu Cezar Crețu

AVOCAT

Dosarul nr. 1-164/24
PIGD: 1-24130451-08-1-15112024

ÎN CHEIERE

15 aprilie 2026

or. Anenii Noi

Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi
Instanța de judecată în componența:
Președintele ședinței, judecător
grefier
cu participarea:
procurorului
apărătorului
părții vătămate
inculpatului

MUNTEAN Vitalie
DOROȘENCO Ana

PODREZ Serghei
CREȚU Radu Cezar
URSU Gheorghe
COLIBABA Mihail

examinând în ședința publică, sesizarea și ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuire a lui COLIBABA Mihail, de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 5 iulie 2024, COLIBABA Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător pe un termen de 2 (doi) ani.

2. În temeiul art. 90 din Codul penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Colibaba Mihail s-a suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani și nu va fi executată dacă în perioada de probațiune fixată nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

3. Conform art. 90 alin. (6) lit. a) din Codul penal, s-a obligat Colibaba Mihail să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.

4. S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată și s-a încasat de la Colibaba Mihail în beneficiul lui Ursu Gheorghe, prejudiciul material cauzat în sumă de 217.800 lei, precum și prejudiciul moral în sumă de 10.000 lei, iar în total suma de 227800 (două sute douăzeci și șapte mii opt sute) lei.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12.09.2024 s-a dispus de a admite recursul declarat de apărătorul Nicolae Negrei în interesele

inculpatului Colibaba Mihail, declarat împotriva sentinței Judecătoria Anenii Noi, sediul Central din 5 iulie 2024 și s-a casat total sentința Judecătoria Anenii Noi, sediul Central din 5 iulie 2024, adoptată în privința inculpatului Colibaba Mihail și s-a dispus rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

6. Astel, Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi a fost sesizată cu judecarea cauzei penale de învinuire a lui COLIBABA Mihail, de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

7. Prin încheierea Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi din 29 decembrie 2025, s-a admis cererea lui Colibaba Mihail Ivan, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, privind examinarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și s-a numit cauza penală de învinuirea lui Colibaba Mihail Ivan, de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal spre judecare pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală.

8. La 16 aprilie 2026 avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail, în ședința de judecată, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor *art. 1 alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova, în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuire a lui COLIBABA Mihail, de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în coraport cu articolele 1 alin.(3), 20 alin.(2), 21, 22 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

9. În motivarea cererii a indicat că, cauza se află la rejudecare în urma deciziei Curții de Apel Chișinău din 12.09.2024, ce a dispus de a admite recursul declarat de partea apărării, a casat total sentința Judecătoria Anenii Noi, sediul Central din 05.07.2024, cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond în alt complet de judecată.

10. La examinarea inițială în instanța de fond a cauzei penale, la 10.04.2023 inculpatul a solicitat instanței de judecată ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în baza prevederilor art. 364¹ din CPP al R. Moldova, inclusiv a prevederilor alin. 8.

11. Ulterior înaintării cererii, alin. 8 de la art. 364 din CPP al R. Moldova a fost abrogat prin art. III alin. 12 al Legii nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare din 02.08.2023.

12. Tot prin această lege la art. I alin. 5, Codul penal a fost completat cu articolul 80' alin. 1, după cum urmează:

(1) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare."

13. Prin urmare, la momentul înaintării cererii inculpatului privind procedura simplificată, acesta beneficia de o reducere cu 1/3 a limitelor de pedeapsă, pe cind în urma modificărilor deja acesta beneficiază de o reducere cu 1/4 a limitelor de pedeapsă, ce reprezintă o diminuare a garanțiilor acordate de către legiuitor.

14. Astfel, avocatul CREȚU Radu Cezar consideră că art. I alin. 5 și prevederea alineatul (8) se abroga;" de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023, în vigoare

din 02.08.2023, este una ambiguă, or, nu corespunde cerințelor de calitate și previzibilitate a legii penale, contrar articolelor 1 alin. (3), 20 alin. (2), 21, 22 și 23 a Constituție RM

15. În ședința de judecată, avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail și ultimul, au susținut cererea depusă.

16. Procurorul Podrez Serghei și partea vătămată, au solicitat respingerea cererii depuse de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Aprecierea instanței

17. Audiind opinia participanților la proces, studiind sesizarea depusa, materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată apreciază cererea avocatului CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă, *reieșind din următoarele considerente:*

18. În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) din Codul de procedura penală, *dacă, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.*

19. În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3¹) din Codul de procedura penală, *la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

20. În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3²) din Codul de procedura penală, *ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.*

21. Potrivit prevederilor art. 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin.(1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

22. Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituție: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

23. Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecători/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătorilor, pe rolul cărora se afla cauza.

24. Judecătorul ordinal nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

25. Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că se invocă neconstituționalitatea *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă,” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova, în coraport cu articolele 1 alin.(3), 20 alin.(2), 21, 22 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

26. Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă:

Prevederile cuprinse în *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă,” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova, în coraport cu articolele 1 alin.(3), 20 alin.(2), 21, 22 și 23 din Constituția Republicii Moldova, vizate în sesizarea depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail, constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât aceasta face parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție.

27. Excepția este ridicată de către avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuirea lui COLIBABA Mihail în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal aflate pe rolul Judecătoriei Căușeni, sediul Anenii Noi.

28. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

29. Nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate - din analiza jurisprudenței Curții Constituționale or, judecătorul nu a depistat vreo hotărîre anterioară a Curții în privința problemei expuse mai sus.

30. În consecință, instanța de judecată apreciază că în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr. 2 din 09 februarie 2016.

31. Totodată, ținînd cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de

constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța de judecată va dispune admiterea cererii avocatului CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail privind ridicarea excepției de neconstituționalitate *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova și care urmează a fi supus procedurii de verificare a constituționalității în coraport cu articolele 1 alin.(3), 20 alin.(2), 21, 22 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

32. Totodată, instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea avocatului CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail.

33. În conformitate cu art. art. 7 alin (3), (3¹) Cod de procedură penală, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite sesizarea și ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuire a lui COLIBABA Mihail, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. I alin. 5 și prevederea „alineatul (8) se abrogă;” de la art. III alin. 12 din Legea nr. 83 din 14.04.2023* a Republicii Moldova de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail în cadrul examinării cauzei penale nr. 1-164/24 de învinuire a lui COLIBABA Mihail, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în coraport cu articolele 1 alin.(3), 20 alin.(2), 21, 22 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de avocatul CREȚU Radu Cezar în numele inculpatului COLIBABA Mihail, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac și nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei.

Președintele ședinței,
judecător

MUNTEAN Vitalie

Copia corespunde originalului,
judecător

MUNTEAN Vitalie

Digitally signed by Muntean Vitalie
Date: 2026.04.16 14:24:39 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

